

פרשת חיי שרה – שני

(י) וַיָּקָם | שָׂדֶה עֶפְרוֹן אֲשֶׁר
בַּמַּכְפֵּלָה אֲשֶׁר לִפְנֵי מֶמְרָא
הַשָּׂדֶה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר-
בּוֹ וְכָל-הָעֵץ אֲשֶׁר בַּשָּׂדֶה
אֲשֶׁר בְּכָל-גִּבְלוֹ סָבִיב:

י וַיָּקָם חֲקַל עֶפְרוֹן,
דְּבַכְפִּילְתָּא דְקָדָם
מֶמְרָא: חֲקַלְא,
וּמַעְרַתָּא דְבִיָּה, וְכָל
אֵילָנֵי דְבַחְקָלָא, דְּבַכְל
תְּחוּמֵיהָ סָחוּר סָחוּר.

רש"י: וַיָּקָם שָׂדֶה עֶפְרוֹן. תְּקוּמָה הִיָּתָה לוֹ שֶׁיֵּצֵא מִיַּד הַדִּיּוּט
לְיַד מֶלֶךְ. וּפְשׁוּטוֹ שֶׁל מֶמְרָא וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמַּעְרָה אֲשֶׁר בּוֹ
וְכָל הָעֵץ לְאַבְרָהָם לְמַקְנָהּ וְגו':

(יח) לְאַבְרָהָם לְמַקְנָהּ לְעֵינֵי
בְנֵי-חַת בְּכָל בָּאֵי שַׁעַר-
עִירוֹ:

יח לְאַבְרָהָם לְזַבִּינוּהִי,
לְעֵינֵי בְנֵי חַתָּאָה, בְּכָל,
עָאֵלֵי תְרַע קְרַתִּיהָ.

רש"י: בְּכָל בָּאֵי שַׁעַר עִירוֹ. בְּקָרֵב כָּלָם וּבְמַעֲמַד כָּלָם הִקְנָהּ
לוֹ:

(יט) וְאַחֲרֵיכֵן קָבַר אַבְרָהָם
אֶת-שָׂרָה אִשְׁתּוֹ אֶל-
מַעְרַת שָׂדֶה הַמַּכְפֵּלָה
עַל-פְּנֵי מֶמְרָא הוּא חֶבְרוֹן
בְּאֶרֶץ כְּנָעַן:

יט וּבְתֵר פִּין קָבַר
אַבְרָהָם יָת שָׂרָה
אַתְתִּיהָ, בְּמַעְרַת חֲקַל
כְּפִילְתָּא עַל אִפִּי מֶמְרָא
הִיא חֶבְרוֹן: בְּאַרְעָא,
דְּכְנַעַן.

(כ) וַיָּקָם הַשָּׂדֶה וְהַמַּעְרָה
אֲשֶׁר-בּוֹ לְאַבְרָהָם לְאַחֲזֹת-
קָבַר מֵאֵת בְּנֵי-חַת: ׀

כ וַיָּקָם חֲקַלְא וּמַעְרַתָּא
דְּבִיָּה, לְאַבְרָהָם
לְאַחְסֵנַת קְבוּרָא: מִן,
בְּנֵי חַתָּאָה.

כד (ס) וְאַבְרָהָם זָקֵן בָּא
בֵּימִים וַיהוָה בֵּרַךְ אֶת-
אַבְרָהָם בְּכָל:

א וְאַבְרָהָם סִיב, עָאֵל
בְּיוֹמִין; וַיִּי בְרִיךְ יָת
אַבְרָהָם, בְּכוּלָּא.

רש"י: בֵּרַךְ אֶת אַבְרָהָם בְּכָל. בְּכָל עוֹלָה בְּגִימְטְרִיא בֵּן וּמֵאַחֵר
שֶׁהָיָה לוֹ בֵּן הָיָה צְרִיךְ לְהִשְׁיֹאוֹ אִשָּׁה:

(ב) וַיֹּאמֶר אַבְרָהָם אֶל-עֲבָדָיו
זָקֵן בֵּיתוֹ הַמָּשָׁל בְּכָל-
אֲשֶׁר-לוֹ שִׁים-נָא יָדְךָ תַּחַת
יָרְכִי:

ב וַאֲמַר אַבְרָהָם,
לְעַבְדֵיהָ סָבָא דְּבִיתִיהָ,
דְּשָׁלִיט, בְּכָל דְּלִיָּה:
שׁוּ כַּעַן יָדְךָ, תַּחֲזֹת
יָרְכִי.

רש"י: זָקֵן בֵּיתוֹ. לְפִי שֶׁהוּא דְּבוּק נְקוּד זָקֵן (בְּשׁו"א): תַּחַת יָרְכִי.
לְפִי שֶׁהַנֶּשֶׁבַע צְרִיךְ שִׁיטוּל בְּיָדוֹ חֲפֵץ שֶׁל מַצּוּהַ כְּגוֹן סֶפֶר
תּוֹרָה אוֹ מִזְוָזָה אוֹ תְּפִלִּין. וְהַמִּילָה הִיָּתָה מַצּוּהַ רִאשׁוֹנָה לוֹ
וּבָאָה לוֹ עַל יְדֵי צַעַר וְהִיָּתָה חֲבִיבָה עָלָיו וּנְטָלָהּ: (רוֹצֵה לומר מֵה
שֶׁלֹּא אָמַר תַּחַת יָרִיכְךָ וְהָיָה לוֹ לְהַשְׁבִּיעַ הָעֶבֶד בְּמִילָתוֹ לְפִי שֶׁשֶׁל אַבְרָהָם הִיָּתָה רִאשׁוֹנָה
לוֹ קוּדָם מִלֵּת הָעֶבֶד וְקַל לְהַבִּין):

(ג) וַאֲשַׁבְּעֶךָ בֵּיהוָה אֱלֹהֵי
הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ
אֲשֶׁר לֹא-תִקַּח אִשָּׁה לְבְנִי
מִבְּנוֹת הַכְּנַעֲנִי אֲשֶׁר אֲנֹכִי
יוֹשֵׁב בְּקִרְבּוֹ:

ג וַאֲקִיִּים עָלְךָ בְּמִימָרָא
דִּי אֱלֹהָא דְשָׁמַיָא,
וְאֱלֹהָא דְאַרְעָא: דְּלֹא
תִּסָּב אֶתְתָּא, לְבָרִי,
מִבְּנֹת כְּנַעֲנָאִי, דְּאֲנָא
יְתִיב בִּינְיָהוּן.

(ד) כִּי אֶל-אַרְצִי וְאֶל-
מוֹלְדֹתִי תֵּלֵךְ וְלִקְחָתָּ אִשָּׁה
לְבְנִי לִיצְחָק:

ד אֱלֹהִין לְאַרְעִי
וּלְיַלְדוּתִי, תִּיזִיל;
וְתִסָּב אֶתְתָּא, לְבָרִי
לִיצְחָק.

(ה) וַיֹּאמֶר אֵלָיו הָעֶבֶד אוֹלִי
לֹא-תֵאבְדָה הָאִשָּׁה לְלֶכֶת
אַחֲרִי אֶל-הָאָרֶץ הַזֹּאת
הַחֶשֶׁב אָשִׁיב אֶת-בְּנִי אֶל-
הָאָרֶץ אֲשֶׁר-יֵצֵאתָ מִשָּׁם:

ה וַאֲמַר לִיָּה, עֲבָדָא,
מָאָם לֹא תִיבִי אֶתְתָּא,
לְמִיתִי בְּתָרִי לְאַרְעָא
הָדָא; הָאֶתְבָּא אֶתִּיב יָת
בְּרַךְ, לְאַרְעָא דְנִפְקָתָא
מִתְּמָן.

(ו) וַיֹּאמֶר אֵלָיו אַבְרָהָם
הַשָּׂמַר לְךָ פֶּן-תִּשָּׁיב אֶת-
בְּנִי שָׁמָּה:

ו וַאֲמַר לִיָּה, אַבְרָהָם:
אֶסְתַּמַּר לָךְ, דְּלִמָּא
תְּתִיב יָת בְּרִי לְתַמָּן.

(ז) יְהוָה | אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי
וּמֵאָרֶץ מוֹלְדֹתִי וְאֲשֶׁר
דִּבַּר-לִי וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע-לִי
לֵאמֹר לְזַרְעֶךָ אֶתֵּן אֶת-
הָאָרֶץ הַזֹּאת הוּא יִשְׁלַח
מִלֶּאכֹו לְפָנֶיךָ וְלִקְחָתָּ
אִשָּׁה לְבְנִי מִשָּׁם:

ז יִי אֱלֹהָא דְשָׁמַיָא,
דְּדִבְרֵנִי מִבֵּית אָבִי
וּמֵאַרְעַי יַלְדוּתִי,
וּדְמִלִּיל לִי וּדְקִיִּים לִי
לְמִימַר, לְבָנְךָ אֶתֵּן יָת
אַרְעָא הָדָא הוּא, יִשְׁלַח
מִלְּאֲכִיָּה קְדָמְךָ, וְתִסָּב
אַתְתָּא לְבָרִי, מִתְּמָן.

ח וְאִם לֹא תֵאבְדָה הָאִשָּׁה
לְלֶכֶת אַחֲרָיְךָ וְנִקְיִת
מִשְׁבַּעְתִּי זֹאת רַק אֶת-בְּנִי
לֹא תִשָּׁב שָׁמָּה:

ח וְאִם לֹא תִיבִי אֶתְתָּא,
לְמִיתִי בְּתִרְךָ וְתִהִי זָכָא,
מִמּוּמְתִי דָּא; לְחֹדֵד יָת
בְּרִי, לֹא תְתִיב לְתַמָּן.

ט וְשׁוֹי עֲבָדָא יָת יְדִיָּה,
תַּחֲזֹת יָרְכָא דְאַבְרָהָם
רְבוּנִיָּה; וְקִיִּים לִיָּה,
עַל פְּתַגְמָא הַדִּין.

רש"י: ה' אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם אֲשֶׁר לִקְחָנִי מִבֵּית אָבִי. וְלֹא אָמַר
וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ וְלִמְעַלָּה הוּא אוֹמֵר וְאֲשַׁבְּעֶךָ וְגו'. אָמַר לוֹ
עַכְשָׁיו הוּא אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְאֱלֹהֵי הָאָרֶץ שֶׁהִרְגַּלְתִּיו בְּפִי
הַבְּרִיּוֹת אֲבָל כְּשֶׁלֶקְחָנִי מִבֵּית אָבִי הָיָה אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם וְלֹא
אֱלֹהֵי הָאָרֶץ שֶׁלֹּא הָיוּ בָּאֵי עוֹלָם מְכִירִים בּוֹ וּשְׁמוֹ לֹא הָיָה
רְגִיל בָּאָרֶץ: מִבֵּית אָבִי. מַחֲרָן: וּמֵאָרֶץ מוֹלְדֹתִי. מֵאוּר
כְּשָׁדִים: וְאֲשֶׁר דִּבַּר לִי. לְצִרְכִּי כִּמוֹ אֲשֶׁר דִּבַּר עָלַי. וְכֵן כָּל
לִי וְלוֹ וְלָהֶם הַסְּמוּכִים אֲצֵל דְּבוּר מְפֹרָשִׁים בְּלִשׁוֹן עַל.
וְתִרְגּוּם שְׁלָהֶם (רְצוּנוֹ שֶׁדֶּרֶךְ הַתִּרְגּוּם לְהַשְׁתַּמֵּשׁ לִמְ"ד בְּמָקוֹם בְּעִבוּר וְקַל לְהַבִּין)
עָלַי עֲלוּהִי עֲלִיהוֹן שְׁאִין נוֹפֵל אֲצֵל דְּבוּר לִשׁוֹן לִי וְלוֹ וְלָהֶם
אֲלֹא אֵלִי אֵלָיו אֲלִיהֶם וְתִרְגּוּם שְׁלָהֶם עֲמִי עֲמִיָּה עֲמָהוּן אֲבָל
אֲצֵל אֲמִירָה נוֹפֵל לִשׁוֹן לִי וְלוֹ וְלָהֶם: וְאֲשֶׁר נִשְׁבַּע לִי. בֵּין
הַבְּתָרִים:

ט וְשׁוֹי עֲבָדָא יָת יְדִיָּה,
תַּחֲזֹת יָרְכָא דְאַבְרָהָם
רְבוּנִיָּה; וְקִיִּים לִיָּה,
עַל פְּתַגְמָא הַדִּין.

(ט) וַיִּשָּׂם הָעֶבֶד אֶת-יָדוֹ
תַּחַת יָרֵךְ אַבְרָהָם אֲדָנָיו
וַיִּשְׁבַּע לוֹ עַל-הַדָּבָר הַזֶּה:

ט וְשׁוֹי עֲבָדָא יָת יְדִיָּה,
תַּחֲזֹת יָרְכָא דְאַבְרָהָם
רְבוּנִיָּה; וְקִיִּים לִיָּה,
עַל פְּתַגְמָא הַדִּין.

רש"י: וְנִקְיִת מִשְׁבּוּעָתִי וְגו'. וְקַח לוֹ אִשָּׁה מִבְּנוֹת עֵנָר אֲשֶׁכּוּל
וּמֶמְרָא: רַק אֶת בְּנִי וְגו'. רַק מִיעוּט הוּא בְּנִי אֵינוֹ חוּזֵר אֲבָל
יַעֲקֹב בֶּן בְּנֵי סוּפּוֹ לְחֻזּוֹר:

(י) וַיִּשָּׂם הָעֶבֶד אֶת-יָדוֹ
תַּחַת יָרֵךְ אַבְרָהָם אֲדָנָיו
וַיִּשְׁבַּע לוֹ עַל-הַדָּבָר הַזֶּה:

ט וְשׁוֹי עֲבָדָא יָת יְדִיָּה,
תַּחֲזֹת יָרְכָא דְאַבְרָהָם
רְבוּנִיָּה; וְקִיִּים לִיָּה,
עַל פְּתַגְמָא הַדִּין.